

عوامل مثبت زندہ نگہ داشتن قیام عاشورا

علی سید علی پور

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

عوامل مثبت زنده نگه داشتن قیام عاشورا

نویسنده:

علی سید علیپور

ناشر چاپی:

مجهول (بی جا ، بی نا)

ناشر دیجیتال:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

فهرست	۵
عوامل مثبت زنده نگه داشتن قیام عاشورا	۷
مشخصات کتاب	۷
مقدمه	۷
سه عامل مهم نهضت امام حسین علیه السلام	۸
قیام آگاهانه امام حسین علیه السلام	۱۲
نتایج و آثار نهضت امام حسین علیه السلام	۱۳
برکت های قیام عاشورا	۱۴
آگاهی و بیداری جامعه	۱۴
نجات اسلام و مسلمانان از چنگال بنی امیه	۱۴
توجه مردم به اهل بیت و شناخت چهره های محبوب	۱۴
جنبش های اصلاح طلبانه بر ضد بیداد و ستم	۱۴
دیدگاه های شخصیت های بزرگ درباره قیام امام حسین علیه السلام	۱۵
استاد شهید مطهری	۱۵
سید قطب	۱۵
ابن ابی الحدید	۱۵
مسیو ماربین (دانشمند آلمانی)	۱۵
گانندی	۱۵
محمد علی جناح	۱۶
عباس عقاد، نویسنده معروف جهان عرب	۱۶
درس عبرت انگیز از قیام امام حسین	۱۶
دلایل عدم سکوت در قیام عاشورا	۱۸
فساد حکومتی	۱۸
رواج منکر در جامعه	۱۹

۱۹	ظلم و جور حکومت
۱۹	وارونه جلوه دادن چهره اسلام
۱۹	سلطنت طلبی و طاغوتی بودن حکومت
۱۹	حیف و میل اموال مردم
۲۰	آرمان های قیام عاشورا
۲۰	عدالت خواهی
۲۰	احیای اسلام
۲۰	اصلاح جامعه
۲۰	طاغوت ستیزی
۲۰	احقاق حق
۲۱	روش های بهره برداری از قیام عاشورا
۲۱	اشاره
۲۴	الگو سازی
۲۵	یافتن قالب های نو برای عرضه ارزش ها
۲۵	هدایت عزاداری ها و بهره برداری از آن ها
۲۶	تأثیر قیام عاشورا در انقلاب اسلامی ایران
۲۷	نتیجه
۳۰	چکیده
۳۳	درباره مرکز

عنوان : عوامل مثبت زنده نگه داشتن قیام عاشورا

پدیدآورندگان : علی سید علیپور (پدیدآور)

ناشر : علی سید علیپور

نوع : متن

جنس : مقاله

الکترونیکی

زبان : فارسی

توصیفگر : جاودانگی

قیام عاشورا

مقدمه

فرهنگ عاشورا و بزرگ ترین انقلاب جهان و تاریخ را، قهرمان طاغوت شکن همیشه جاوید، سردمدار نهضت های ضد طاغوتی، میوه دل پیامبر (ص)، نور دیده زهرا (س)، فرزند جسم و روح امیر مؤمنان حضرت علی (ع)، بازوی امام حسن (ع)، یعنی حسین بن علی (ع) پدید آورد، که هر چه از او بگوییم، قطره ای در برابر اقیانوس بی کران اوست. شخصیتی که به جهت دفاع از حریم اسلام در برابر طوفان های سیاه طاغوتیان اموی، تا آخرین مرز ایشار و نثار به پیش رفت و به جهت دفاع از شرافت مسلمانان و کرامت نفس انسان ها در هر زمان و مکانی فریاد زد؛ فریادی رعد آسا، به بزرگی همه جهان، به بلندای خورشید، به عظمت عرش، با یارانی جانباز و شیفته جهاد و شهادت. حسین (ع) به جهان آمد تا همیشه و در همه جا، آتش فشانی بر ضد ظلم و استکبار و جریان طاغوتی روشن کند تا سوزنده تار و پود طاغوتیان و ستمگران و روشن کننده دل های تاریک گردد. حسین (ع) یک فرهنگ، یک امت، یک انقلاب عظیم، یک مکتب ناب تحول بخش و بالنده بود. حسین (ع) احیاکننده آیین ناب محمدی (ص) و فرهنگ پر بار علی (ع) بود و چون طوفانی شعله های فساد را خاموش می کرد و زندگی سیاه و ننگین ظالمان و مستکبران را در هم کوبید. قیام حسین (ع) فقط برای سرنگونی طاغوت نبود، بلکه با نهضت او، همه فکرها و اندیشه های گرامی حفظ شد و اسلام از هر گونه دست برد،

سالم و استوار گشت و بازار ارزش های والای انسانی؛ مانند شجاعت، شهادت، استقامت، کرامت، ایثار، جانبازی، آزادی، پاک زیستی و انسان سازی رونق گرفت.

سه عامل مهم نهضت امام حسین علیه السلام

عامل و انگیزه اصلی قیام عظیم امام حسین (ع) بیعت نکردن با یزید بود تا در هر زمان حسینیان و پیروان حق، حکومت طاغوت را نپذیرند و تسلیم چنان حکومتی نشوند، و بر ضد آن قیام کنند. هدف امام حسین (ع) از حرکت به سوی عراق، گردآوری نیروها، تشکیل حکومت اسلامی و تحقق بخشیدن به آرمان های اسلام در پرتو حکومت اسلامی بود؛ چنان که جد بزرگوارش رسول خدا (ص) از مکه به سوی مدینه به جهت تشکیل حکومت هجرت کرد و در پرتو آن، اسلام و برنامه های آن را به طور گسترده و عمیق در سطح جهان عرضه نمود. با توجه به این که تحصیل حکومت عدل اسلامی برای اصلاح جامعه، غیر از قدرت طلبی و ریاست خواهی برای هوس های شخصی و نفسانی است. محققان روشن بین اسلامی، عامل سومی را ذکر می کنند و آن را عامل اصلی و مهم انگیزه قیام امام حسین (ع) می دانند: امر به معروف و نهی از منکر. چنان که در خطبه ها و گفتار امام حسین (ع) در همه زمان نهضت از امر به معروف و نهی از منکر سخن به میان آمده است. دو فریضه امر به معروف و نهی از منکر، با توجه به اهمیت و مرتبه های آن در اسلام امام و مسلمین را الزام می کند که قفل سکوت را بشکنند و فریاد بزنند و اسلام عزیز و کیان مسلمانان را از خطر کج روی های یزید و یزیدیان نگه دارند، گرچه فریادشان در کوتاه مدت و در ظاهر خفه شد و موجب

شهادت شان شد، در دراز مدت موجب نابودی ظلم و ظالم و احیای حق و حقیقت می گردد و برای مسلمانان در طول تاریخ، الگو و سازنده می شود. در نهضت امام هر سه عامل وجود دارد و آن حضرت با یزید بیعت نکرد، چنان که بیعت نکردن با طاغوت، سبب پیدایی نهضت او شد. امام به افکار عمومی مردم کوفه احترام گذارد و به دعوت آنان جواب مثبت داد و هجرت برای تجمع نیروها و تشکیل حکومت اسلامی را برای اصلاح امت، کار شایسته ای دانست. این دو عامل برای اتمام حجت و الگو سازی برای آیندگان بود، ولی در حقیقت دوشاخه از دو فریضه امر به معروف و نهی از منکر نیز هست، زیرا مایه و عامل اصلی انقلاب ها و نهضت های پیامبران و رادمردان حق، همیشه بر اساس پاک سازی و بهسازی بوده، آنان نخست با هر گونه شرک و فساد و انحراف مبارزه می کردند و سپس توحید و عدل الهی را برقرار می ساختند، یعنی؛ نهی از منکر و امر به معروف می کردند. بنابراین، اصلی ترین و مهم ترین عامل نهضت امام حسین (ع) که مرکز و محور عامل دیگر بود، و محرک اصلی او در هجرت، چنان که در گفتار و بیان امام در جاهای گوناگون به این مطلب تصریح کرده، همان امر به معروف و نهی از منکر است. با توجه به این که بیعت نکردن با ظالم و تشکیل حکومت بر ضد او، دو شاخه و دو اصل فرعی از درخت تنومند و اصل نیرومند امر به معروف و نهی از منکر است. استاد شهید مطهری پس از بررسی سه عامل (۱) بیعت نکردن؛ ۲ دعوت اهل کوفه برای تشکیل حکومت؛ ۳ امر

به معروف و نهی از منکر) در نهضت امام حسین (ع) و میزان و نقش هر کدام در این نهضت، نظریه خود را چنین بیان می کند: این سه عامل از نظر ارزش، در یک درجه نیستند، هر کدام از این ها در یک حد معین به نهضت امام ارزش می دهد. ارزشی که مسئله دعوت اهل کوفه به نهضت می دهد، ارزشی بسیار ساده و عالی است، زیرا انسانی که نیرویی دارد، آمادگی خودش را اعلام می کند. این از جهت وسایل ظاهری برای پیشرفت و پیروزی اثر بخش است. عامل بیعت خواستن از امام حسین (ع) که از همان روزهای اول بود، به این نهضت ارزش بیشتری می دهد، زیرا در روزهای اول که هنوز جمعیتی اعلام وفاداری نکرده اند و دعوت ننموده اند و در برابر حکومتی جابر و مسلح حکومتی که زمان معاویه، دشمنی خود را با علی و آل علی (ع) تا سر حدّ اعلان نشان داد و در تمام قلمرو خود، حتی مکه و مدینه، بدگویی از علی (ع) را آشکارا در نماز جمعه عمل عبادی قلمداد می کرد و بیت المال مسلمانان را در این راه مصرف می نمود ارزش بیعت نکردن در نهضت امام حسین (ع) از ارزش دعوت مردم کوفه بیشتر است. عامل سوم که امر به معروف و نهی از منکر است و امام حسین (ع) آشکارا به این عامل استناد می کند و به گفتار پیامبر (ص) در این باره تکیه می نماید و مکرر نام امر به معروف و نهی از منکر را به زبان می آورد، بی آن که در آن وقت اسمی از تقاضای بیعت و دعوت مردم کوفه به میان آید، ارزش بسیار به نهضت می دهد. و بر

اساس این عامل نهضت امام شایستگی آن را یافت که همیشه زنده بماند و برای همیشه یادآوری شود و سازنده و آموزنده باشد. از این رو؛ امام به دعوت مردم یا تقاضای بیعت وابسته نیست. یعنی؛ اگر دعوتی و تقاضای بیعتی هم نبود حسین (ع) به موجب قانون امر به معروف و نهی از منکر قیام می کرد. بین این سه عامل تفاوت بسیار است. معنای اول و دوم این است که اگر یزید از حسین (ع) مطالبه بیعت نمی کرد و مردم کوفه از امام دعوت نمی کردند، آن حضرت نهضت نمی نمود. بنابراین، حکومت طاغوتی از وجود امام آسوده بود، ولی به جهت عامل سوم (امر به معروف و نهی از منکر) امام اعتراض می کرد. از گفتار امام حسین (ع) در مسیر نهضت برمی آید که دو عنصر امر به معروف و نهی از منکر عامل و انگیزه اصلی نهضت آن حضرت بوده است؛ امام حسین (ع) در نامه ای می فرماید: فَإِنَّ السَّيِّئَةَ قَدْ أُمِيتَتْ وَ إِنَّ الْبِدْعَةَ قَدْ أُحِيتْ؛ همانا سنت الهی مرده و بدعت های ضد اسلام زنده شده است. یعنی قیام ما برای زنده کردن سنت ها و نابودی بدعت ها و یکی از مرتبه های امر به معروف و نهی از منکر است. امام در بخشی از خطبه مشروح خود می فرماید: ای مردم! عبرت بگیرید به آنچه که خداوند به اولیای خود پند داده است که مانند علمای یهود و نصارا، از امر به معروف و نهی از منکر سرباز نزنید، زیرا پیشوایان یهود، جوړو ظلم ستم گران را نمی نگرند و آنان را از این کار زشت نمی ترسانند، به امید آن که از پرتو مرحمت ستم پیشه ها به نوایی برسند و از بر آنان گزند نبینند، و برای این که دو

روزخوش زندگی کنند و غبار ناراحتی بر دامن دلشان ننشیند، از گفتن حرف حق هراسناکند، درحالی که پروردگار بزرگ گوید: فقط از من بیمناک باشید و از مردم عاجز و زبون نهراسید. با تجزیه و تحلیل عمیق دو فریضه امر به معروف و نهی از منکر، از نگاه قرآنی، روایی و فقهی، و با بررسی قیام های امامان: و مجاهدان راستین صدر اسلام، مانند ابوذر غفاری، حجر بن عدی، میثم تمار، رشید هجری و عمرو بن حمق و... چنین برمی آید که همه آن ها بر اساس امر به معروف و نهی از منکر بوده و حتی جنگ های حضرت علی (ع) در عصر خلافتش نیز بر همین اساس بوده است.

قیام آگاهانه امام حسین علیه السلام

۱- قیام حسین (ع) کاملاً آگاهانه و بر اساس اصول روشن اسلام ناب محمد (ص) بوده و حضرت با توجه کامل به همه موارد، به این نهضت اقدام کرد. ۲- قیام او انفجار ناآگاهانه و ناگهانی نبود. ۳- قیام او کوکوران، آن گونه نبود که از قدیم الایام از حلقوم بعضی ها تراوش می کنند و گاهی به شعر مولانا استناد می کنند: هین مرو گستاخ در دشت بلاهین مران کورانه اندر کربلا و چنین قضاوتی درباره نهضت امام حسین (ع) (آن نهضتی که مورد قبول پیامبران بوده و حادثه های عصر پیامبر (ص) و علی (ع) به طور روشن آن را تأیید می کند) از داوری حق به دور است. ۴- امام به خوبی می دانست، که در مسیر نهضت به شهادت می رسد و قیامش به ظاهر و در کوتاه مدت ناکام می ماند، ولی در همین حال، جدی و قاطع به سوی آن شتافت و هیچ گونه شک و تردیدی به خود راه نداد، زیرا او قیام و شهادتش را از مرتبه های

نهی از منکر می دانست و به خوبی دریافته بود که چنین قیامی احیاکننده آیین اسلام و موجب رسوایی بنی امیه و از بین رفتن بدعت ها در دراز مدت خواهد شد. همه چیز از جمله اخباری که از کوفه می رسید، نشان می داد که امام با گروه اندک در برابر سپاهیان بسیار دشمن، نمی تواند پیروز شود، اما به آن اقدام کرد. بنابراین، قیام او تاریک و ناآگاهانه نبود.

نتایج و آثار نهضت امام حسین علیه السلام

نتایج درخشان نهضت امام و درس های آموزنده آن بسیار گسترده است. در این جا به مواردی از آن اشاره می شود: ۱- رسوایی روح جاهلیت، دیکتاتوری و لامذهبی و درهم شکستن حصار ساختگی دینی بنی امیه؛ ۲ احساس گناه در وجدان هر مسلمانی، هنگام سکوت در برابر طاغوت؛ ۳ جایگزینی اخلاق جدید به جای اخلاق جاهلی؛ به عبارت روشن تر، نهضت امام سبب پیدایی اخلاق پرارزشی شد و افکار انسان ها را در چگونگی زندگی خود تغییر داد. ۴ در هر زمان و مکانی قیام امام روح مبارزه جویی را در انسان مسلمان پدیدمی آورد، تا در برابر طاغوت ها و زمام داران خودسر، پرچم مخالفت برافرازند و با آنان مبارزه کنند، و در این راه مقاومت نمایند و بر همین اساس، پس از ماجرای خونین عاشورا طولی نکشید که انقلاب هایی رخ داد؛ همچون: ۱ انقلاب مردم مدینه در سال ۶۲ هجری. ۲ انقلاب سلیمان بن صرد در کوفه در سال ۶۵ هجری. ۳ قیام مختار در سال ۶۶ هجری. ۴ انقلاب مطرف بن مغیره در سال ۷۷ هجری بر ضد حجاج. ۵ انقلاب عبدالرحمن بن محمد بن اشعث در سال ۸۱ هجری. ۶ انقلاب زید بن علی بن الحسین (ع) در سال ۱۲۲ هجری. ۷ انقلاب های دیگر که از نهضت امام حسین (ع) نشئت می گرفت و از سرچشمه آن سیراب

می شد. به طور کلی در طول تاریخ، انقلاب های بسیار پدید آمده که مبارزان آن در پرتو روح مبارزه طلبی که از نهضت امام حسین (ع) الهام گرفته بود، بر ضد دشمن نبرد کردند. فرهنگ نهضت حسین (ع) و مکتب شهادت پرورش گنجینه پرمایه و پرتوانی است که در هر عصری سلحشوران قهرمانی را از جمله؛ انقلاب اسلامی ایران به رهبری امام خمینی (ره) پرورانده است که بهره فراوان از آن گرفت و ماه محرم، ماه پیروزی خون بر شمشیر، تاثیر مهمی در پیروزی انقلاب اسلامی ایران داشت. این مطلب در جهان اسلام برقرار شد که مرگ سرخ از زندگی ننگین بهتر است. جالب توجه، این که انقلاب جهانی حضرت مهدی (عج) نیز، از این نهضت بهره می گیرد و آن حضرت با خون خواهی و انتقام از خون حسین (ع) قیام خود را تکمیل می نماید و نام و مکتب شهادت طلب حسین (ع)، شعار بزرگ انقلاب حضرت مهدی (عج) می شود. در روایتی آمده که امام صادق (ع) فرمود: «هنگامی که امام حسین (ع) با آن وضع جانسوز به شهادت رسید، صدای گریه و ناله فرشتگان بلند شده و گفتند: ای خدا، با حسین (ع) برگزیده ات و پسر پیامبرت اینگونه رفتار کنند. خداوند سایه و شبح حضرت قائم (عج) را به آنان نشان داد و فرمود: بهذا انتقم لهذا. با این (قائم) انتقام خون حسین را می گیرم.

برکت های قیام عاشورا

آگاهی و بیداری جامعه

مردمی که تا آن زمان، هر خلیفه و امیر یا والی تحمیلی را می پذیرفتند، پس از قیام عاشورا پی بردند که اطاعت از آنان واجب نیست، بلکه باید با خلفا و حاکمان جور به مبارزه برخیزند و آوای رسای حسین (ع) را در گوش مردم طنین افکن سازند

نجات اسلام و مسلمانان از چنگال بنی امیه

مردم پس از قیام عاشورا به وجهه منافقانه بنی امیه پی بردند و دانستند که این قوم کمر به نابودی اسلام بسته اند. معاویه، ابوسفیان، یزید و ولید با دو امانت مورد سفارش پیامبر اکرم (ص) یعنی قرآن و عترت، نهایت خصومت و دشمنی را کردند. رفتار ناپسند و غیر انسانی معاویه با علی (ع) و جنایت های بی نظیر یزید در فاجعه کربلا و شهادت مظلومانه حسین بن علی (ع) بر همه مردم روشن شد. ولید به هنگام خلافت غاصبانه اش، قرآن کریم را به تیر بست و مغرورانه خطاب به کتاب وحی الهی، گفت: «هنگامی که نزد خدا رفتی بگو که ولید مرا با تیر پاره پاره کرد». قیام عاشورا، ماهیت کفر و نفاق دودمان بنی امیه و دشمنی آنان با اسلام را برای همیشه آشکار ساخت و بنیاد آنان را در کمتر از یک قرن برانداخت

توجه مردم به اهل بیت و شناخت چهره های محبوب

قیام عاشورا آن چنان تأثیری داشت که پس از آن بسیاری از قیام ها و انقلاب ها به نام خاندان عصمت و طهارت (ع) آغاز شد که از جمله؛ می توان به قیام مختار ثقفی، قیام توابع، نهضت زید بن علی و حرکت و قیام عباسیان اشاره کرد

جنبش های اصلاح طلبانه بر ضد بیداد و ستم

بیشتر حرکت های اصلاح طلبانه، و قیام و اقدام های اسلامی که در طول تاریخ از سوی مسلمانان صورت گرفت، ملهم از قیام خونین حسینی و نهضت عاشورا است. بارزترین و نزدیک ترین انقلاب نشئت گرفته از عاشورای حسینی، انقلاب اسلامی ایران

به رهبری فرزند شایسته و فرزانه حسین (ع)، حضرت امام خمینی (ره) بوده است که در خصوص نقش محرم در پیروزی های انقلاب، فرموده است: «با حلول ماه محرم، ماه حماسه و شجاعت و فداکاری آغاز شد، ماهی که خون بر شمشیر پیروز شد.»

دیدگاه های شخصیت های بزرگ درباره قیام امام حسین علیه السلام

استاد شهید مطهری

«امام حسین (ع) به واسطه شخصیت عالی قدرش، به واسطه شهادت قهرمانانه اش، مالک قلب ها و احساسات صدها میلیون انسان است. اگر رهبران مذهبی بتوانند از این مخزن عظیم، در جهت شکل دادن و هم رنگ کردن و هم احساس کردن روح ها با روح عظیم حسینی بهره برداری صحیح کنند، جهان اصلاح خواهد شد.»

سید قطب

در تفسیر آیه ۵۱ سوره مؤمن، می گوید: «آیا نهضت حسین (ع) پیروزی بود یا شکست؟ در دایره و مقیاس کوچک شکست بود. ولی در جهان حقیقت پرفروغ و در مقیاس بزرگ و وسیع پیروزی بود. هیچ شهیدی در سراسر زمین مانند حسین (ع) نیست که احساسات و قلب ها را قبضه کند و نسل ها را به غیرت و فداکاری بکشانند، و چه بسیار از انسانی که برای او ممکن نبود عقیده و دعوتش را پیروز کند، هرچند هزار سال می زیست، ولی حسین (ع) عقیده و دعوتش را با شهادتش، پیروز کرد و هیچ خطبه ای نتوانست قلب ها را به سوی افکار بزرگ سوق دهد و میلیون ها نفر را به سوی اعمال بزرگ بکشانند، هم چون خطبه آخر حسین (ع) که با خون خود آن را امضا کرد، و برای همیشه موجب حرکت و تحول مردم در خط طولانی تاریخ گردید.»

ابن ابی الحدید

ابن ابی الحدید می گوید: «بزرگ و رئیس تمام افرادی که چنین صفتی «ابی الضیم» داشتند، حسین بن علی (ع) است که به او و اصحابش در کربلا امان دادند؛ ولی امان برای او خواری و ذلت به دنبال داشت، لذا نپذیرفت و تن به شهادت داد.»

مسیو مارین (دانشمند آلمانی)

«در ظاهر، یزید، حسین (ع) و انصارش را کشت، اما در باطن، حسین (ع) یزید و همه بنی امیه را بدتر از هزار بار کشت. یزید آنان را یک روز و امام حسین (ع) او و قومش را تا ابد و هر روز کشت.»

کاندی

«من برای مردم هند، چیز تازه ای را نیاوردم، فقط نتیجه ای که از مطالعات و تحقیقاتم درباره تاریخ زندگی قهرمانان کربلا به دست آورده بودم، ارمغان ملت هند کردم. اگر بخواهیم هند را نجات بدهیم، واجب است همان راهی را بپیماییم که حسین بن علی (ع) پیمود.»

«هیچ نمونه ای از شجاعت، بهتر از آن که امام حسین (ع) از لحاظ فداکاری و نترسی، نشان داد، در عالم پیدا نمی شود. به عقیده من، تمام مسلمانان باید از سرمشق این شهیدی که خود را در سرزمین عراق قربانی کرد، پیروی نمایند.»

عباس عقاد، نویسنده معروف جهان عرب

«آثار کوبنده ای که قیام امام حسین (ع) به جای گذاشت و موجب نابودی طاغوتیان به دست آزادگان شد، بسیار است و حکومت جائر و وسیع (امویان) از نظر زمان و مکان، بر اثر قیام یک نفر، در روز عاشورا به هم ریخت و نابود شد، زیرا شیعیان و آزادگان همواره خواهان هدف حسین بن علی (ع) بودند و آن را دنبال کردند.»

درس عبرت انگیز از قیام امام حسین

۱- امر به معروف و نهی از منکر که عامل اصلی قیام امام حسین (ع) بود؛ ۲ انتصار و کمک خواهی از مردم، برای بزرگداشت حق و نابودی باطل؛ ۳ اتمام حجت، تا انسان ها کورکورانه به دام نیفتند؛ ۴ افشاگری بر ضد ظلم و ستم گران و صاحبان زر و زور و تزویر؛ ۵ نگه بانی جدی با تمام وجود از خط نظام الهی؛ ۶ تسلیم ظلم نشدن و بیعت نکردن با ظالم تا سر حد شهادت؛ ۷ استقامت و پی گیری و پای مردی در راه حق؛ ۸ شجاعت و دوری از ترس (عوامل بی وفایی مردم کوفه، به جهت ترس از لشکریان یزید)؛ ۹ شهادت طلبی و شهادت قهرمانانه در راه حق، تا آخرین نفس و آخرین رمق؛ ۱۰ نظم در امور (نظم خاص در جنگیدن امام حسین (ع))؛ ۱۱ عدم توجه به نصیحت های ظاهری افراد به ظاهر آراسته که توجه به عمق مفهوم قیام ندارند؛ ۱۲ ایمان و یقین و تسلیم و رضا به تقدیر الهی و تعهد و حفظ بیعت با امام (ع) برحق تا سر حد شهادت؛ ۱۳ دل نبستن به امور مادی دنیا، که اولین پله آمادگی برای جنگیدن است؛ ۱۴ تصدیق به این که مرگ شرافت مندانه، آغاز زندگی بزرگ و جاویدان است؛ ۱۵ باید برای کوبیدن طاغوتیان، از همه امکانات، حتی از زن، فرزند، پیر و جوان

استفاده کرد؛ ۱۶ اصلاح جامعه مسلمانان؛ ۱۷ گسترش دادن قیام و جهانی کردن آن (چنان که امام حسین (ع) قیامش را ازمکه، مرکز جهان اسلام آغاز کرد و تا عراق ادامه داد)؛ ۱۸ توبه قهرمانانه، و این که انسان می تواند حتی اگر مثل حر تا پرت گاه جهنم برود، باز گردد و توبه اش قبول شود در صورتی که توبه حقیقی باشد؛ ۱۹ توجه به مسائل مهم تر، چنان که امام حسین (ع) در روز هشتم ذوحجه، مناسک حج را رها کرد و به کار مهمتر که رفتن به سوی عراق برای پیکار با طاغوتیان باشد، دست زد؛ ۲۰ توجه به امتحان الهی و ایستادگی در این راه؛ ۲۱ استقرار رابطه با خداوند بزرگ که موجب بالا رفتن سطح روحیه سلحشوری خواهد شد. (دعا و نماز مناجات امام حسین (ع) در شب عاشورا)؛ ۲۲ حفظ قانون الهی (چنان که امام حسین (ع) و یارانش هرگز در جنگ با دشمن از حریم قانون الهی تجاوز نکردند. نماز خواندند، آب را به روی دشمن نبستند و تیرهای مسموم به سوی دشمن نیفشاندند و تا دم مرگ از خدا اطاعت نمودند)؛ ۲۳ هر وقت حق در حال سقوط قرار گرفت، باید قیام کرد، گرچه با یاران اندک باشد؛ ۲۴ اخلاق و کار را فقط برای خدا انجام دادن؛ ۲۵ رعایت اصول اخلاق (به تشنگان دشمن، حتی اسب های آنان را آب دادن)؛ ۲۶ امان نامه را رد کردن، مانند حضرت عباس (ع) و برادران مادری اش که پیروی از رهبر را مقدم داشتند و امان دشمن را با قاطعیت رد کردند؛ ۲۷ ایثار تا حدی که حضرت عباس (ع) کنار فرات آب نیاشامید، با این که تشنه بود و به سوی میدان فرستادن علی اکبر (ع)

که فرزند جوان و عزیز امام بود؛ ۲۸ تفکر و توجه به حساب قیامت که موجب گرایش عده ای از سربازان عمر سعد به سپاه امام حسین (ع) شد؛ ۲۹ جهاد و پیکار با تمام ابعادش «و جاهدت فی الله حق جهاده؛ تو در راه خدا، جهاد را آن گونه که سزاوار است با تمام ابعادش انجام دادی.» (زیارت نامه امام حسین (ع))؛ ۳۰ رساندن پیام شهیدان، که بازماندگان عاشورا، به خصوص امام سجاد (ع) و حضرت زینب (س) در هر فرصت مناسبی پیام شهیدان را در کوفه و شام و مدینه، با خطبه ها و بیان های خود، به مردم جهان رساندند؛ ۳۱ توکل و پیوند به خدا، که از سخنان امام حسین (ع) است. «أنت ثقتی فی کل حال؛ خدایا تو در همه حال باید مایه اطمینان و آسایش دل من باشی.» ۳۲ ذکر خدا و همواره با خدا سخن گفتن؛ ۳۳ شکر و سپاس در هر حال که امام حسین (ع) آخرین گفتارش با خدا، حمد و سپاس و شکر الهی بود؛ ۳۴ درس مقاومت و سلحشوری؛ تا آن جا که حضرت زینب (س) وقتی که روز یازدهم بدن پاره پاره امام حسین را دید، متوجه پیامبر (ص) شد و گفت: «ای رسول خدا، درود فرشتگان آسمان بر تو، این حسین توست که در خون غلتیده.» سپس بهترین بهره برداری را در این موقع کرد، با دست بدن را بلند کرد و گفت: «خدایا این قربانی اندک را از آل محمد قبول فرما.»

دلایل عدم سکوت در قیام عاشورا

فساد حکومتی

سلطنت طلبان، اهل شرب خمر و قمار بودند، در مجالس شان عیاشان بودند؛ خلیفه رسول الله و حاضر شدن در مجلس شرب خمر و قمار؛ باز خلیفه رسول الله به نماز هم می رود و آن هم جماعت می خواند.

این خطر برای اسلام خطر بزرگ بود. که آن را سیدالشهدا رفع کرد؛ «محرم ماهی است که به وسیله سید مجاهدان و مظلومان اسلام زنده شد و از توطئه عنصرهای فاسد و رژیم بنی امیه که اسلام را تا لب پرت گاه برده بودند، رهایی بخشید.» «سید الشهدا با نثار خون خودشان آن رژیم فاسد را شکست داد و خودش در این راه به شهادت رسید.»

رواج منکر در جامعه

«سید الشهدا از همان روز اول که قیام کردند، انگیزه شان اقامه عدل بود، چنان که می فرمود: ببینید امر به معروف و نهی از منکر در جامعه عمل نمی شود. انگیزه اقامه معروف و از بین بردن منکر بود. انحراف ها همه از منکر است، جز خط مستقیم توحید هرچه هست، منکرات است. این ها باید از بین برود و ما که تابع حضرت سیدالشهدا هستیم، باید ببینیم که ایشان چه وضعی در زندگی داشت، قیامش و انگیزه اش نهی از منکر بود و معروف در جامعه حکم فرما باشد.»

ظلم و جور حکومت

«امام حسین (ع) به همه آموخت که در مقابل ظلم، در مقابل ستم، در مقابل حکومت جائز چه باید کرد.» «وقتی امام حسین (ع) می بیند که یک حاکم ظالمی، جائری در بین مردم حکومت می کند و ظلم به مردم می کند، باید مقابلش ایستاد و جلوگیری کرد.»

وارونه جلوه دادن چهره اسلام

حضرت سیدالشهدا (ع) دیدند، معاویه و پسرش می خواهند مکتب را از بین ببرند و اسلام را وارونه جلوه می دهند؛ اسلامی که آمده، انسان سازی کند و تحویل جامعه دهد نیامده است قدرت برای خودش درست کند. آن قدر که معاویه و پسرش به اسلام ضرر زدند، دیگران پیش از این نزدند. اینان اصل اساس اسلام را می خواستند وارونه جلوه دهند. اگر فداکاری پاسداران امام حسین (ع) نبود، اسلام در خفقان رژیم بنی امیه و ظالمانه او، وارونه معرفی می شد و زحمت های نبی اکرم (ص) و اصحاب فداکارش به هدر می رفت.

سلطنت طلبی و طاغوتی بودن حکومت

رژیم منحط بنی امیه می خواست، اسلام را رژیم طاغوتی و بنیان گذار اسلام را بر خلاف آنچه بوده، معرفی کند. حضرت سیدالشهدا (ع) برای جلوگیری از آن قیام کرد و شهید شد، برای این که زیر بار ولایتعهدی یزید نرود و او را به رسمیت نشناسد، قیام فرمود. خطری که معاویه و یزید داشتند، این بود که اسلام را می خواستند به صورت سلطنت دریاورند و معنویت را به صورت طاغوت درآورند و به اسم این که ما خلیفه رسول الله هستیم، اسلام را به یک رژیم طاغوتی منقلب کنند.

حیف و میل اموال مردم

یزید بنابر ظاهر مسلمان بود و خودش را خلیفه پیغمبر می پنداشت و نماز هم می خواند، اما از آن طرف معصیت کار بود و مخالف سنت رسول الله (ص) بود. آنچه رسول خدا با مردم عمل می کرد او خلافتش عمل می کرد، خون مسلمانان را می

ریخت و مالشان را هدر می کرد.

آرمان های قیام عاشورا

عدالت خواهی

حضرت سیدالشهدا به همه آموخت که در برابر ظلم و ستم حکومت جائز چه باید کرد. در صدر اسلام پس از رحلت پیغمبر، پایه گذار عدالت و آزادی نزدیک بود با کج روی های بنی امیه، اسلام در حلقوم ستم کاران فرو رود و عدالت در زیر پای تبه کاران نابود شود که سیدالشهدا نهضت عظیم عاشورا را برپا کرد. سیدالشهدا (ع) خودش و اصحاب و انصار خودش را فدای «لیقوم الناس بالقسط» کرد. باید عدالت در بین مردم و در بین جامعه راستی یابد.

احیای اسلام

محرم ماهی است که سید مجاهدان و مظلومان اسلام را زنده کرد و از توطئه عنصرهای فاسد و رژیم بنی امیه که اسلام را تا لب پرت گاه برده بودند، رهایی بخشید. اسلام همان قدر عزیز است که فرزندان پیغمبر (ص) جان خودشان را فدای آن کردند، حضرت سیدالشهدا با آن جوانان و اصحاب برای اسلام جنگیدند و جان دادند و اسلام را زنده کردند. شهادت سید مظلومان و هواخواهان قرآن در عاشورا، سرآغاز زندگی جاوید اسلام و حیات ابدی قرآن کریم بود. سیدالشهدا کشته شد و با کشته شدن او مکتبی زنده شد، و رژیم طاغوتی معاویه و پسرش را مدفون کرد.

اصلاح جامعه

برای سیدالشهدا تکلیف بود که قیام بکند و خورش را بدهد، تا این که این ملت را اصلاح کند. تمام پیامبران برای اصلاح جامعه آمده اند و همه آنان این مسئله را آگاه بودند که فرد باید فدای جامعه شود، تا جامعه اصلاح شود.

طاغوت ستیزی

محرم ماه مصیبت و سازندگی و کوبندگی است. محرم ماه نهضت بزرگ سیدالشهدا و سرور اولیای خداست که با قیام خود در برابر طاغوت، سازندگی و کوبندگی را به افراد بشر آموخت. اگر سیدالشهدا نبود، یزیدیان رژیم طاغوتی را تقویت می کردند و به زمان جاهلیت بر می گرداندند، و اگر ما هم مسلمان بودیم، مسلمان طاغوتی بودیم، نه حسینی.

احقاق حق

محرم ماهی است که عدالت در برابر ظلم، و حق در برابر باطل قیام کرد، و در طول تاریخ به اثبات رسید، همیشه حق بر باطل پیروز بوده است. ماه محرم، ماه حماسه و شجاعت و فداکاری است که خون بر شمشیر پیروز شد و قدرت حق، باطل را تا ابد محکوم کرد و داغ باطل بر پیشانی ستم کاران و حکومت های شیطانی زد، ماهی که نسل بشر در طول تاریخ، راه پیروزی بر سر نیزه را آموخت، ماهی که شکست ابر قدرت ها را در مقابل کلمه حق به اثبات رساند.

حضرت امام (ره) می فرماید: «کربلا و نام مبارک حضرت سیدالشهدا را زنده نگه دارید که با زنده بودن او، اسلام زنده نگه داشته می شود.» ارزش های اسلامی در قیام عاشورا خلاصه شده است، چرا که بی شک نهضتی می تواند مشعل دار هدایت انسان ها گردد که خود در بردارنده تمامی مرحله های کمال و سعادت انسان ها و پاسخ گوی نیازهای فکری جامعه باشد. از این رو؛ پیش از هر چیز باید ثابت شود که قیام عاشورا، از جهت اسناد، ارزش های ناب اسلامی را داراست و پس از آن، باید روش های استفاده از این قیام مقدس در احیای دین و ارزش های حاکم بر آن بررسی گردد. مراد از تبلور ارزش ها در قیام عاشورا، تدوین تمامی فروع و اصول اسلامی نیست؛ بلکه مراد آن دسته از ارزش هایی است که ماهیت و اساس دین بر پایه آن ها استوار گردید. اگر عاشورا و فداکاری خاندان پیامبر (ص) نبود، بعثت و زحمت های جان فرسای نبی اکرم (ص) را طاغوتیان آن زمان به نابودی کشانده بودند، و منطق ابوسفیانی که می خواستند، خط باطلان بر وحی و کتاب بکشد و یزید، یادگار عصر تاریک بت پرستی را به خلافت و

حکومت برساند که به گمان خود با کشتن و به شهادت فرزندانش وحی، امید اساس اسلام را برچیند و با صراحت بگوید: «لا خبر جاء ولا وحی نزل» و بنیاد حکومت الهی را برکنند. قیام جاودانه حسین (ع) آینه تمامی کمال هاست و در برابر هر ضد ارزشی، ارزش جاودانه ای را پیش می کشد؛ از یک سو، مفاهیم اخلاقی را، مانند ایثار، از خود گذشتگی، شجاعت، شهادت، صداقت و... معانی واقعی خود می یابد، و از سوی دیگر، مفاهیم کلی اسلامی، از جمله حریت، انسانیت، مسلمانی، فرهنگ اسلامی و... که در گردباد توطئه ها به باد فراموشی سپرده شده بود. نهضت مقدس عاشورا، آینه تمام نمای اسلام است که برنامه سعادت و کمال انسان را در خودش دارد. حادثه امام حسین (ع) گویی، مانند نمایش احساس، پرخاش گری، و تراژدی و وعظ و عشق الهی، مساوات اسلامی و عواطف انسانی، همه در آخرین اوج به وسیله قهرمانانی مختلف از پیر و جوان، زن و مرد، آزاده و برده، به وجود آمده و همه ابعاد اسلام را هم نشان می دهد. قیام عاشورا میراثی گران بها است که تمامی ارزش های مورد نیاز جامعه را در خود فراهم آورده است و می تواند با معارف زلال خود راه های سعادت را به انسان ها بنمایاند. بی تردید، دنیای اسلام در عصر حاضر، دچار انفعال و رکود است و فقط الگوهای صحیح و دستورالعمل های دقیق می تواند، راه سعادت را برای آن هموار کند؛ گرچه تاکنون نتوانستیم آن گونه که باید و شاید ارزش های عاشورا را به جامعه های جهانی بشناسانیم و انتقال دهیم. افسوس که شیعه بیشتر بر مصایب عاشورا گریست و کمتر در مسائل عاشورا اندیشید. شیعه عاشورا را نگه داشت، لیکن درست نشناساند. آفرین بر او

که نگاه داشت و دریغا از او که شناساند، و این در حالی است که قیام عاشورا در هر قطره اش شعوری ناب و قوی و محتوایی ژرف و غنی و مکتبی آموزنده و انسانی و ترتیل خون بار آیات قرآنی و سجده مترنم و نورانی و سیل حیات آفرینی و اخلاقی و حماسه پویا در آهنگ بشری است. ما همواره کوشیده ایم، نام عاشورا را زنده نگه داریم، اما هدف و انگیزه زنده نگه داشتن عاشورا را فراموش کرده ایم. البته گاه به بیان اهداف و انگیزه قیام امام حسین (ع) نیز پرداخته ایم، اما این تلاش به جهت اقدام نکردن برای تطبیق آن ها با شرایط جاری جامعه و جهان، کارایی چندانی نداشته است. از سوی دیگر، شیعه قیام عاشورا و درس های آن را همواره در محدوده قلمرو خود بیان کرده و کمتر کوشیده است که به آن رنگ جهانی بدهد، در حالی که این قیام در دل خود، درس هایی دارد که می تواند نوع انسان را به سر منزل کمال برساند. قیام عاشورا، هم چون سلاحی نیرومند و کارآمد در دست ماست، اما نمی دانیم چگونه از آن بهره ببریم. قلب های بی شماری به یاد حسین و نهضت او می تپد، اما مسئله هم چون نیروی ذخیره شده ای است که بارها کارآمدی آن را نیز تجربه کرده ایم؛ برای نمونه، یکی از عوامل بسیار مهم و اساسی در پیش برد جنگ تحمیلی، ایستادگی دلیرانه رزمندگان اسلام در هشت سال دفاع مقدس، تکیه بر ارزش های والای عاشورا بود به گونه ای که گاه در صحنه های جنگ، حماسه هایی را می آفریدند که همه متخصصان را شگفت زده می کرد. حضرت امام در این باره می فرماید: «در دوران دفاع مقدس جبهه ها با عشق امام حسین، گرم نگه داشته می شد.» پیروزی شکوه مند

انقلاب اسلامی نیز وام دار قیام عاشورا و درس های بجای مانده از آن است و به فرموده رهبر معظم انقلاب: «حادثه عاشورا پشتوانه یک نهضت است و باید آبرومند، پرتپش و پرقدردان باقی بماند». و می فرماید: «عاشورا تابلویی است که در آن نام بلند عشق را با خون نگاشته اند». اینک بر ماست که با تکیه بر ارزش های همه جانبه آن، راه ظهور این ارزش ها را در سایر عرصه ها هموار کنیم و بار دیگر اسلام را قدرت مند و آبرومند و سر بلند گردانیم. در این جا برخی از شیوه های بهره برداری از قیام عاشورا، برای احیای ارزش های اسلامی بررسی می شود:

الگو سازی

هر جامعه ای همواره در پی یافتن الگوهایی است که بتواند با پیروی از آن ها راه سعادت و کمال را بیاماید و در این جستجو می کوشد، بهترین ها را برگزیند. نهضت عاشورا از جمله با شکوه ترین و مناسب ترین این حقیقت یافته هاست، چرا که در بستر این قیام، الگوهایی شکل گرفته که بی تردید، در هیچ کجای عالم نمی توان برای آن ها همانندی یافت. اسطوره های شجاعت و مردانگی، تندیس های کامل عشق و محبت، اسوه های شگفت انگیز صبر و استقامت و مصداق های مسئولیت و رسالت، شمه ای از این اقیانوس بیکرانند. نهضت عاشورا، جوانی هم چون علی اکبر (ع) دارد که از یک سو، در اوج قله های شجاعت و شهامت قرار دارد و از سویی دیگر اخلاق، رفتار و سیمای پیامبر (ص) را به ارث برده است، چهره اش چون ماه می درخشد و اراده اش هم چون ستیغ کوه ها، استوار و پرابهت است. اگر جوانان، با شخصیت علی اکبر (ع) به خوبی آشنا شوند و او را تنها در لایه لایه مرآتیه ها، جوانی افسرده مشاهده نکنند، تمامی توان خویش را برای همانند سازی به کار خواهند گرفت و برای

ارضای خود، به دنبال قهرمان های پوشالی و سراسر فساد غرب نخواهد رفت. قیام عاشورا، بانویی هم چون زینب کبرا (س) دارد که به راستی شکوه و عظمت یک زن را در کربلا- به نمایش گذارد و تمام نگرش های اسلام، درباره زن و مقام او به یک باره در وجود زینب (س) پدیدار گردید. قیام عاشورا، شخصی، همانند حر دارد که از اعماق ظلمت و سیاهی، یک باره به دریایی از نور وارد می شود و بر همگان اعلام می دارد که هر چند بدترین افراد هم باشید، آغوش اسلام برای پذیرش توبه کنندگان باز است. عاشورا، همانند ابوالفضل العباس (ع) را دارد که نمونه کامل شجاعت و وفاداری است و سرانجام نهضت جاودانه عاشورا، حسین (ع) را دارد که دربردارنده تمامی کمال ها و حماسه هایی است که در روز عاشورا آفریده شد. که راه را برای کمال مطلق انسان هموار می کند و فرصت اوج به آسمان لایتناهی کمال ها را فراهم آورد.

یافتن قالب های نو برای عرضه ارزش ها

نهضت عاشورا هنگامی می تواند دراحیای ارزش ها مؤثر باشد که با روش های نو عرضه شود. اکنون که ارتباطات بر تمامی زندگی بشر گسترده شده و در پناه آن پیچیده ترین برنامه های فرهنگی به سراسر دنیا فرستاده می شود، فقط به وعظ، خطابه و منبر نمی توان بسنده کرد، بلکه استفاده از اهرم های پیشرفته نیز ضرورت دارد. به عبارت دیگر، خوش بختانه قیام عاشورا انعطاف پذیری بسیار دارد و قابلیت های آن برای قالب های هر عصری بسیار است.

هدایت عزاداری ها و بهره برداری از آن ها

از سنت های بسیار در فرهنگ تشیع عزاداری و سوگواری است. شیعه در دامان عزاداری و سوگواری توانسته، معارف خود را گسترش دهد و خود را به جهان شناساند. آنچه باید بدان توجه شود این است که این اهرم باید هم چنان قدرت مند و پرتپش برجا بماند و فقط به مراسمی سنتی و کلیشه ای تبدیل نشود تا تمامی اهدافی که در پس این مراسم قرار دارد به فراموشی سپرده شود. سوگواری و عزاداری اهرمی قدرت مند است که توانایی ها و قابلیت های بی شماری دارد. در سایه این مراسم می توان حرکت های عظیمی را آفرید و از آن بهره برداری های بسیاری کرد. گاه در میان این عزاداری ها حرکت هایی مشاهده می شود که از اوج ارادت و عشق عزاداران حکایت دارد. اگر این حالت ها و عشق و محبت ها در مسیر صحیح هدایت شود و از سیل اشک ها به خوبی استفاده گردد، بسیاری از مشکلات جهان اسلام از میان خواهد رفت و قدرت مسلمانان چندین برابر خواهد شد؛ چنان که حضرت امام؛ درباره عزاداری برای امام حسین (ع) می فرماید: مجلس عزاء، نه برای این است که گریه بکنند برای سیدالشهدا و اجر ببرند. البته برای این هم است که مهم آن جنبه سیاسی است که ائمه ما در صدر اسلام نقشه اش

را طرح کرده اند که تا آخر باشد و این اجتماع تحت یک بیرق، اجتماع یک ایده و هیچ چیز نمی تواند این کار را به مقداری که عزای سیدالشهدا در او تأثیر دارد، تأثیر داشته باشد. به امید آن که روزی فرا رسد که تمامی ارزش های والای عاشورا، با روش هایی مطلوب به جهان صادر شود، که در این صورت جامعه اسلامی در گسترش معارف اسلامی بسیار موفق تر از گذشته خواهد شد.

تأثیر قیام عاشورا در انقلاب اسلامی ایران

هدف مشترک قیام های انبیا و معصومان: تقویت و حفظ کلمه توحید، احیای ارزش های الهی و انسانی، تعالی بشر و اقامه عدل و قسط در جامعه است. اگر از این ابعاد به نهضت حسینی بنگریم، بی تردید بهترین و والاترین تأثیر آن انقلاب اسلامی ایران را شاهد خواهیم بود. حرکت های مردمی و انقلابی ملت ایران و رهنمودها و عمل کرد حضرت امام؛ رهبر و بسیج کننده مردم، دلیل مثبتی بر این مدعاست. شهادت خواهی مردم در قبل و بعد از انقلاب اسلامی، به پیروی از مشی سالار شهیدان حضرت حسین بن علی (ع) بوده است. شعارهای توده مردم در جریان انقلاب اسلامی و بویژه شهادت در هشت سال دفاع مقدس بیان کننده تأثیر ژرف عاشورا در فرهنگ اصیل است، اوج راهپیمایی ها و تظاهرات مردم و نقطه عطف بسیج مردمی و مبارزه بر ضد رژیم ستم شاهی در روزهای تاسوعا و عاشورای سال ۱۳۵۷ بود؛ هم چنان که حضرت امام؛ نیز نهضت عظیم خویش را بر ضد رژیم از روز دوازدهم ماه محرم آغاز کرد، و در این باره می فرماید: «محرم ماهی است که عدالت در مقابل ظلم و حق در مقابل باطل قیام کرد و به اثبات رسیده است که در طول

تاریخ همیشه حق بر باطل پیروز شده است». در جایی دیگر درباره اهداف قیام حسینی می فرماید: «قیام شان و انگیزه شان نهی از منکر بود و این که هر منکری باید از بین برود و از جمله حکومت جور باید از بین برود.» تأثیر گذاری قیام کربلا در انقلاب اسلامی ایران را با توجه به موارد زیر می توان بررسی کرد: الف) اهداف آرمان های انقلاب اسلامی و مشابهت آن ها با قیام عاشورا؛ از جمله آزادی، احیای دین، برقراری عدالت اجتماعی، پیوند دیانت و سیاست و... ب) عمل کرد رهبر انقلاب اسلامی ایران در بسیج توده ها، با توجه به اهداف حرکت احیاکننده حضرت حسین بن علی (ع.ج) سمبل ها و شعارهای مردم به هنگام انقلاب و اوج گیری قیام آنان، در زمان های ویژه، مانند تاسوعا و عاشورا. با وجود تشابه بین اهداف قیام عاشورای حسینی و انقلاب اسلامی ایران، از تفاوت های میان این دو حرکت عظیم اسلامی و انسانی نباید غافل بود.

نتیجه

سه عامل، در نهضت عاشورا نقش اصلی را ایفا می کردند، ولی مهم ترین عامل که می توانست دو عامل دیگر را نیز دربرگیرد، مسئله امر به معروف و نهی از منکر بود، تحقق چنین امری، نیاز به فداکاری ها و ایثارها، صبر و مقاومت و شهادت طلبی و ارزش های دیگر اسلامی داشت که همه این روش ها به گونه احسن در پدید آورندگان نهضت عاشورا وجود داشت. بنابراین، هدف امام حسین (ع) از قیام این بود که با قطع ایادی کفر و نفاق، باردیگر سنت پیامبر (ص) را زنده کند و بدعت ها را برچیند. بر همین اساس، دستاوردهای قیام امام حسین (ع) را با توجه به اهداف و پیام های امام و آنچه در زندگی مردم مسلمان دیده شده، می توان در موارد زیر

خلاصه کرد: ۱ رسوایی حکومت ننگین بنی امیه و یزید؛ ۲ نابودی حکومت طاغوتیان و براندازی برنامه های ضد دینی و در هم شکستن حصار ساختگی دینی بنی امیه؛ ۳ شهادت طلبی و قهرمان پروری و تقویت بنیه های دفاعی، در عرصه های گوناگون برای حفظ دین و نگهداری از اصول و ارکان شریعت؛ ۴ صبر و مقاومت در برابر حوادث؛ ۵ شجاعت، قاطعیت و صلابت دینی؛ ۶ اخلاص و خشنودی به رضای خدا؛ ۷ روحیه سلح شوری و قدرت عظیم معنوی؛ ۸ وفاداری و برادری؛ ۹ افشاگری و آگاهی بخشی؛ ۱۰ بیداری مردم و احساس گناه در وجدان هر مسلمان، هنگام سکوت در برابر طاغوت؛ ۱۱ جایگزینی اخلاق جدید، به جای اخلاق جاهلی؛ به عبارت دیگر، نهضت امام حسین (ع) موجب پیدایی اخلاق برتر شد و افکار انسان ها را در چگونگی انتخاب زندگی، تغییر داد. امام حسین (ع) الگویی شایسته و ارزش مند است و قیام خونین او را انسان های بسیاری سرمشق خود قرار می دهند؛ سیدالشهدا (ع) خود نیز می فرماید: «فَلَكُمْ فِيَّ أُسْوَةٌ» قیام عاشورا نه فقط برای مسلمانان، بلکه برای غیر مسلمانان نیز سرمشق و الگو است؛ چنان که مهاتما گاندی رهبر بزرگ هند نیز عاشورای حسینی را سرمشق خود قرار داده و می گوید که من زندگی امام حسین، آن شهید بزرگ اسلام را به دقت خوانده ام و توجه فراوان به صفحه ها کربلا کرده ام و بر من روشن شده که اگر هندوستان می خواهد یک کشور پیروز باشد، بایستی از قیام امام حسین (ع) سرمشق بگیرد. واقعه کربلا و نهضت حسینی از بی مانندترین هایی است که در تاریخ اسلام واقع شد و دگرگونی های عظیم در جامعه بشری پدید آورد. این حادثه عظیم، به تمام جهان منتشر شده و دل هایی را لرزانده و اشک هایی را جاری کرده

است. سیدالشهدا (ع) در این مکتب به ما نشان داده که دردهای بزرگ را چگونه باید درمان کرد و ایده های بزرگ را چگونه باید محقق نمود. مکتب او زندگی ساز، فریاد آفرین و عصیان ساز برضد نابسامانی ها، استبدادها و استکبارهاست. جای گاهی که حسین (ع) در برابر دوست و دشمن و در مسیر زندگی می گرفت، درس افتخار، فضیلت، مناعت طبع، وحدت و عدالت، آزادی و استقلال، رابطه با خود و خداوند، درس رابطه زندگی، درس هدفداری، مسئولیت اجتماعی، تعهد داری، امامت و الگوبودن، امانت داری، بیداری و سکوت نکردن، مقاومت و صبر، صفا و جوان مردی، غیرت، وفاداری، احترام به مقدسات و درس اخلاص و یگانگی است که، همه این درس ها فوق از نهضت حسینی نشئت گرفته است. نهضت کربلا، بی تردید در احیای اسلام و ارزش های اسلامی نقشی کارساز و حیاتی داشت، و به فرموده حضرت امام خمینی؛ «اسلام را سیدالشهدا (ع) زنده نگه داشته است.» ترسیم خط سرخ شهادت و آزادی «هیئات من الذله» و «کل یوم عاشورا و کل ارض کربلا» پیام جاویدان و ماندگار نهضت حسینی است. وجود امام حسین (ع) و واقعه ای به نام عاشورا در تاریخ، فرهنگ و ادبیات ایران تأثیر به سزایی داشته است. وقتی جوانی در سال ۲۰۰۲ و در دنیایی با علم و تکنولوژی پیشرفته و در عصر ارتباطات و تحولات زندگی می کند، بی شک باید واقعه عاشورا و شخصیت والای امام حسین (ع) به گونه ای برای او ترسیم شود که نشاط آور و حیات بخش باشد و آیا بحثی نشاط آورتر از بحث شهادت وجود دارد؟ اگر چنین موضوع هایی برای جوانان، به زبان خودش و متناسب با روحیه شاداب و پویای او بیان شود، بی شک فطرت پاک

جوان به راحتی آن را می پذیرد، اما مشکل در این جاست که زبان جوانان را نمی شناسیم. آنان که فکر می کنند باید با جوان امروز با زبان صدسال گذشته سخن گفت، در اشتباه به سر می برند. هم چنین باید عاشورا را هنرمندانه بنگریم که از علت های ماندگار بودن عاشورا نیز همین جهت هنری آن است. در تاریخ شاید حوادثی فجیع تر از عاشورا نیز به وقوع پیوسته، اما فاعل و عامل این وقایع به هنرمندی امام حسین (ع) نبوده و اگر به تاریخ عاشورا چنین نگریسته شود و علاوه بر شور حسینی، شعور حسینی نیز برانگیخته شود، قلب ها راضی و فکرها قانع خواهد شد و اما اگر فقط به بعد شور حسینی تکیه شود، تحریف های متعددی پدید خواهد آمد.

چکیده

قیام عاشورا، رخدادی است که تاریخ اسلام، حتی تاریخ بشریت همانندی برای آن سراغ ندارد. جایگاه بلند عاشورا آنرا بصورت رویداد جاودانه ای در آورده است که همچون نگین درخشان بر تارک تاریخ و فرهنگ بشری می درخشد. با وجود دستان تحریف گری که در خلال چهارده قرن در پی تحریف حقیقت ارزشهای نهضت حسینی (ع) برآمده اند، آنچه از عاشورا برای ما به یادگار مانده، از چنان عمق و غنایی برخوردار است که تا فرجام تاریخ پیام آور ارزشهای والای انسانی و الهام بخش انسانهای آزاده و خداجو خواهد بود عاشورا از دیر باز مظهر عشق به خداوند و تسلیم محض در برابر او و سنبل قیام در راه دین و آزادی خواهی و شهادت طلبی بوده است. قیام عاشورا در دل باطل هراس و اندام حق، توان و در شریان خشک حق باوران خون حق جویی تزریق کرد، حق ستیزان را امیدوار و باطل ستیزان را مأیوس ساخت

و تحولی بس شگرف در فرهنگ عمومی و انقلاب سترگ در فرهنگ سیاسی جهان ایجاد کرد. اگر قیام عاشورا و فداکاری خاندان پیغمبر (ص) نبود طاغوتیان آن زمان، بعثت و زحمات جانفرسای نبی اکرم (ص) را به نابودی کشانده بودند. فرهنگ عاشورا فرهنگ یاری دین در تمام جهات است فرهنگ ظهور فعلیت بخشیدن به همه قوانین اسلام و توجه تام به اسلام ناب محمدی (ص) است؛ در فرهنگ عاشورا سیاست، فضیلت، علم و عدالت و عزت انسانی با یکدیگر عجین شده اند و هریک بدون دیگری بی معنی و بی مفهوم است و در شعاع دیگری فعلیت پیدا می کند مگر اجرای عدالت سیاسی، حقوقی، اقتصادی جدای از فضیلت و بی توجهی به عزت انسانی امکان پذیر است پیامبر (ص) فرمود: «حسین از من است و من از حسین، هر که حسین را دوست بدارد خدای او را دوست دارد. حسین فرزندی از فرزندان انبیاء است». این سخن بزرگ از پیامبر بزرگوار اسلام اتصال معنوی و روحانی و پیوستگی سالار شهیدان را به نهضت انبیاء و پیوستگی او را به حق نشان می دهد و این اصل راز نهضت حسینی، که احیاء کننده دین نبی و سنت محمد (ص)، اسلام ناب و اسلام انقلابی است. تشیع سرخ علوی در نهضت سرخ حسینی شکوفا گردیده است و بزرگداشت سنت شهادت حسینی بزرگداشت راه انقلاب و انبیاست، در این مقاله بطور اجمالی به بررسی عوامل مثبت زنده نگه داشتن قیام عاشورا پرداخته شده است. امید است همه ما بتوانیم در سالی که از سوی مقام معظم رهبری به سال عزت و افتخار حسینی نامگذاری شده است از رهروان و ادامه دهندگان واقعی نهضت حسینی

بسمه تعالی

هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند یکسانند؟

سوره زمر / ۹

مقدمه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، از سال ۱۳۸۵ هـ. ش تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن فقیه امامی (قدس سره الشریف)، با فعالیت خالصانه و شبانه روزی گروهی از نخبگان و فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

مرامنامه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان در راستای تسهیل و تسریع دسترسی محققین به آثار و ابزار تحقیقاتی در حوزه علوم اسلامی، و با توجه به تعدد و پراکندگی مراکز فعال در این عرصه و منابع متعدد و صعب الوصول، و با نگاهی صرفاً علمی و به دور از تعصبات و جریانات اجتماعی، سیاسی، قومی و فردی، بر مبنای اجرای طرحی در قالب «مدیریت آثار تولید شده و انتشار یافته از سوی تمامی مراکز شیعه» تلاش می نماید تا مجموعه ای غنی و سرشار از کتب و مقالات پژوهشی برای متخصصین، و مطالب و مباحثی راهگشا برای فرهیختگان و عموم طبقات مردمی به زبان های مختلف و با فرمت های گوناگون تولید و در فضای مجازی به صورت رایگان در اختیار علاقمندان قرار دهد.

اهداف:

۱. بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البيت عليهم السلام)
۲. تقویت انگیزه عامه مردم بخصوص جوانان نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی
۳. جایگزین کردن محتوای سودمند به جای مطالب بی محتوا در تلفن های همراه ، تبلت ها، رایانه ها و ...
۴. سرویس دهی به محققین طلاب و دانشجو
۵. گسترش فرهنگ عمومی مطالعه
۶. زمینه سازی جهت تشویق انتشارات و مؤلفین برای دیجیتالی نمودن آثار خود.

سیاست ها:

۱. عمل بر مبنای مجوز های قانونی
۲. ارتباط با مراکز هم سو
۳. پرهیز از موازی کاری

۴. صرفاً ارائه محتوای علمی

۵. ذکر منابع نشر

بدیهی است مسئولیت تمامی آثار به عهده ی نویسنده ی آن می باشد .

فعالیت های موسسه :

۱. چاپ و نشر کتاب، جزوه و ماهنامه

۲. برگزاری مسابقات کتابخوانی

۳. تولید نمایشگاه های مجازی: سه بعدی، پانوراما در اماکن مذهبی، گردشگری و...

۴. تولید انیمیشن، بازی های رایانه ای و ...

۵. ایجاد سایت اینترنتی قائمیه به آدرس: www.ghaemiyeh.com

۶. تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و...

۷. راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی

۸. طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و...

۹. برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم (مجازی)

۱۰. برگزاری دوره های تربیت مربی (مجازی)

۱۱. تولید هزاران نرم افزار تحقیقاتی قابل اجرا در انواع رایانه، تبلت، تلفن همراه و... در ۸ فرمت جهانی:

۱. JAVA

۲. ANDROID

۳. EPUB

۴. CHM

۵. PDF

۶. HTML

۷. CHM

۸. GHB

و ۴ عدد مارکت با نام بازار کتاب قائمیه نسخه :

۱. ANDROID

۲. IOS

۳. WINDOWS PHONE

۴. WINDOWS

به سه زبان فارسی ، عربی و انگلیسی و قرار دادن بر روی وب سایت موسسه به صورت رایگان .

در پایان :

از مراکز و نهادهایی همچون دفاتر مراجع معظم تقلید و همچنین سازمان ها، نهادها، انتشارات، موسسات، مؤلفین و همه

بزرگوارانی که ما را در دستیابی به این هدف یاری نموده و یا دیتاهای خود را در اختیار ما قرار دادند تقدیر و تشکر می‌نماییم.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان - خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آباده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی - پلاک ۱۲۹/۳۴ - طبقه اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: ۰۳۱۳۴۴۹۰۱۲۵

دفتر تهران: ۰۲۱ - ۸۸۳۱۸۷۲۲

بازرگانی و فروش: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

امور کاربران: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

مرکز تحقیقات رایانگی
خاتمیه اصفهان

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی
www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

